

2017-03-20

Ert dnr: N2017/00222/HL

Vårt dnr: NFH 2017-005

Näringsdepartementet
Regeringskansliet
103 33 Stockholm

Remissvar av den Parlamentariska landsbygdskommitténs slutbetänkande SOU 2017:1 För Sveriges landsbygder - en sammanhållen politik för arbete, hållbar tillväxt och välfärd

Nämnden för hemslöjdsfrågor, NFH, statlig myndighet under kulturdepartementet med Tillväxtverket som värmyndighet väljer att svara ur ett slöjdperspektiv, vilket främst berör sysselsättnings-, kompetensförsörjnings-, kultur- och civilsamhällefrågor.

NFH ställer sig bakom Landsbygdskommitténs grundläggande utgångspunkt att "de som bor och arbetar i landsbygderna ska ha samma möjligheter till ett gott liv som medborgarna i resten av Sverige". NFH ställer sig också bakom kommitténs helhetsgrepp där förslag läggs inom en rad olika områden och sektorer för att gemensamt åstadkomma positiva samhällsekonomiska effekter.

Näringsliv

2.3.2 Förnyelse och innovation

NFH ställer sig bakom förslaget att ge Vinnova i uppdrag att ta fram arbets sätt för att skapa förutsättningar för innovationer för företag i landsbygderna.

I sammanhanget vill NFH särskilt betona Vinnovas uppdrag som innebär att **inrätta inkubatorer särskilt inriktade på uppsökande verksamhet mot solo, små och medelstora företag i landsbygderna**. Slöjdare och konsthantverkare är i hög utsträckning, över 70% (*Konstnärernas demografi, inkomster och sociala villkor*, rapport från Konstnärsnämnden januari 2017, s.12), näringsidkare som driver enskild näringsverksamhet, handelsbolag eller fåmansaktiebolag. En växande grupp, över 20%, är kombinatörer, det vill säga de som både har inkomster i form av A-skatt som löntagare och F-skatt från egen näringsverksamhet.

Dessa **solo eller mikroföretagare passar ofta inte in i befintliga stödsystem** på grund av ekonomiska trösklar eller på grund av att små kulturföretags affärslogik inte motsvarar traditionell affärsverksamhet. Även inom produktion av råvaror, till exempel ull och skinn finns motsvarande problematik, att man är för liten för att

passa i befintliga stödsystem. Många mikroföretag efterfrågar företagsrådgivning, mentorsstöd och nätverk (Nationell Agenda för företagsutveckling av området slöjd, konsthantverk och småskalig designproduktion, s. 7 och s. 13).

Småföretagare inom området slöjd och konsthantverk som sysslar med råvaruproduktion (t ex ull, skinn, mikrospinnerier) är mycket intressanta ur destinationsutvecklingssynpunkt och som besöksmål. **Visit Sweden** har precis fått i uppdrag av regeringen att arbeta med **designrelaterad export och turism**, det vore av stort värde om slöjd och konsthantverk innefattas i denna satsning.

Digital kommunikation

3.1 och 3.1.1

NFH ställer sig bakom förslagen som handlar om att **säkerställa tillgången till bredband** för såväl hushåll som företag. För solo och mikroföretagare inom slöjd och hantverk finns såväl kunder som leverantörer på internet vilket innebär att väl fungerande bredband helt avgörande för om man skall kunna driva verksamhet eller ej. Ofta drivs verksamheten i hemmet eller i anslutning till hemmet.

Ett exempel är de som professionellt arbetar med textil slöjd, särskilt stickning har tillgång till enorma globala Communitys på webben där mönster och material säljs, denna typ av företagande kräver god tillgång till internet.

Kompetensförsörjning

4.3.2 Kunskapslyftet som en del av utbildningscentra

NFH vill poängtera **Yrkeshögskolans** roll som anordnare av eftergymnasiala yrkesutbildningar, som utvecklare och bevarare av smala yrkesområden och som anordnare av utbildning i glesbygd.

Inom området **slöjd och hantverk är såväl yrkeshögskolans utbildningar som folkhögskolornas yrkeshögskoleutbildningar av största vikt**. Flertalet av dessa utbildningar är lokaliserade till glesbygd.

Exempel på strategiskt mycket viktiga slöjd- och konsthantverksutbildningar inom ramen för yrkeshögskolan anordnas av **Stiftelsen Capellagården** (Mörbylånga kommun), **Stenebyskolan** (Bengtstors kommun) och **Sätergläntan institutet för slöjd och hantverk** (Leksands kommun).

Samernas utbildningscentrum (Jokkmokks kommun) är centrum för utbildning i duodji (samisk slöjd) och bedriver yrkeshögskoleutbildning i mathantverk. Ett nav för traditionellt hantverk med goda framtidsutsikter för eleverna.

Yrkeshögskolans möjlighet att driva utbildningar som svarar mot reella behov på arbetsmarknaden och smala yrken där man bevarar viktig kunskap är viktig för såväl slöjd och hantverk som för landsbygdsutvecklingen.

Yrkeshögskolans utbildningar är behovsanpassade och kan därmed variera innehåll och inriktning över tid.

Anordnare av yrkeshögskolans utbildningar omfattar ett brett spektra så som högskolor, universitet, landsting, kommuner och privata företag.

Kultur

6.7.1 Kulturen behöver bli mer tillgänglig i landsbygderna

NFH välkomnar förslaget att låta Statens kulturråd redovisa hur myndigheten arbetar med att göra kultur tillgänglig i hela Sverige liksom att låta Myndigheten för kulturanalys analysera tillgänglighet och deltagande i kulturaktiviteter i Sveriges landsbygder, samt lämna förslag till åtgärder för att stärka kulturdeltagandet på landsbygden.

NFH ingår i Statens kulturråds samverkansråd och har god insikt i samverkansmodellen och det regionala arbetet med att föra ut kultur till alla medborgare.

Länshemslöjdskonsulenterna, två i varje region/landsting med undantag av storstadsregionerna där man har fyra till sex tjänster per region, är till hälften finansierade av staten och till hälften av region/landsting.

Detta nätverk av 60 hemslöjdskonsulenter med uppdrag att verka i alla kommuner utgör tillsammans med civilsamhällets föreningsliv slöjdens infrastruktur. Inga större institutioner finns inom slöjdsfären. **För att kunna nå ut i alla kommuner krävs samverkan med olika regionala och kommunala funktioner, bibliotek och skolor är frekventa samarbetsparter.**

Som utredningen lyfter är slöjd ett område som uppvisar relativt små skillnader mellan låg och hög utbildning, uppväxt i arbetar- eller företagarhus samt boende på ren landsbygd eller i storstad, vad gäller såväl utövare som åskådare inom kulturområdet slöjd. Anledningarna till detta är förmodligen flera, starkt bidragande är med största sannolikhet att slöjd i hög utsträckning är en deltagarkultur. **Tillgång till mötesplatser är även för kulturområdet slöjd avgörande för att få kontinuitet och kvalitet i kulturverksamheten.** Kursverksamhet, stick kaféer, utställningar och föreningsarbete är exempel på sådan verksamhet.

NFH vill i sammanhanget lyfta **kulturskolan** samt **skapande skola** som mycket viktiga infrastrukturer vilka ger möjlighet kulturutövande och kulturupplevelser för barn oavsett bostadsort i nästan alla svenska kommuner.

Civilsamhället

9.3.1 Förslag om förstärkning, förnyring och förnyelse genom folkbildning

NFH ställer sig bakom förslaget och vill i sammanhanget lyfta de mycket omfattande insatser som ideellt föreningsliv inom slöjd, bl a genom **Svenska**

Hemslöjdsföreningarnas riksförbund, vilka uppbär årligt organisationsbidrag från NFH, och dess 89 lokalföreningar och regionalförbund med ca 14 000 medlemmar genomfört i akt och mening att vara välkomnande, erbjuda sysselsättning och skapa kontakt mellan asylsökande, nya svenskar och etablerade svenskar. I de lokala slöjdaktiviteter som genomförts på flyktingboenden, på bibliotek och i kyrkliga lokaler har företrädesvis kvinnor och barn deltagit. I arbetet med att ge möjlighet till lokal förankring och kontakt utanför den egna sfären är **civilsamhället, utbildningssituationer och lokala mötesplatser avgörande.**

Remissen har beretts av kanslichef Friedrike Roedenbeck och nämndens ordförande Tina Ehn. Beslut har fattats av nämnden den 20 mars 2017.